

MER MILJØEFFEKT FOR PENGENE

*Torunn Brånå, fagansvarlig for grønn finans
Kommunalbanken AS*

INNVLÅN I 2017:
118,5 mrd. kr.

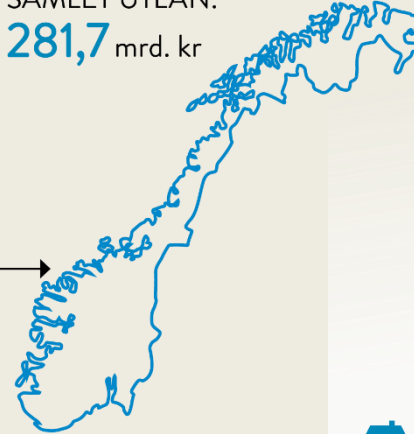

KBN Kommunalbanken
Norge

VI LÅNER INN PENGER
FRA HELE VERDEN...

...OG GIR RIMELIGE LÅN
TIL NORSKE KOMMUNER
OG FYLKESKOMMUNER

SAMLET UTLÅN:
281,7 mrd. kr

Idrettshaller
Skoler
Veier
Barnehager
Sykehjem

AAA/Aaa

høyest mulig kredittrating fra
Moody's og Standard & Poor's

16,6

milliarder kroner er lånt ut
til klimavennlige prosjekter

55

milliarder kroner ble betalt
ut i nye utlån i 2017

100%

av landets kommuner
har lån i Kommunal-
banken og

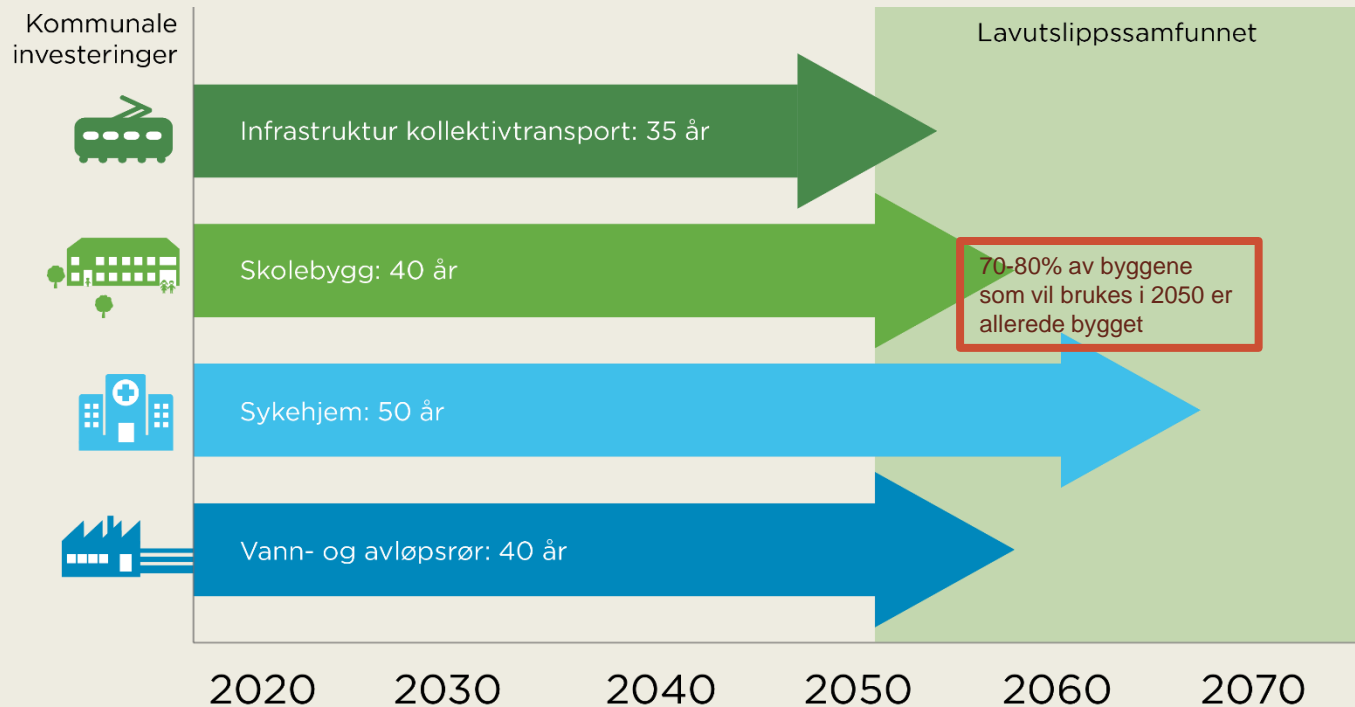
46%

av kommune-
sektorens gjeld er
lånt i Kommunalbanken.

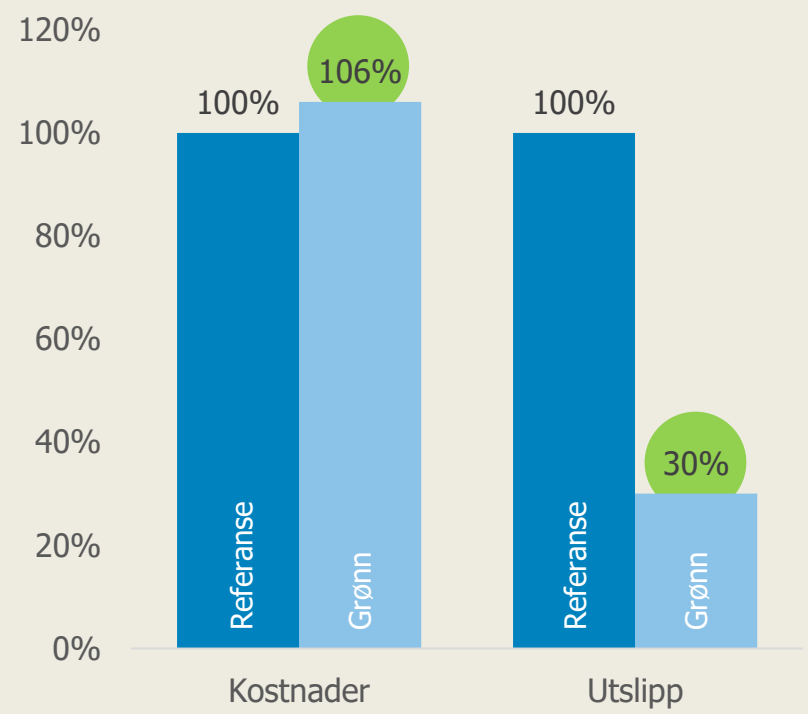
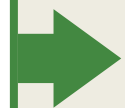
Hvorfor rimeligere lån til klimavennlige prosjekter?

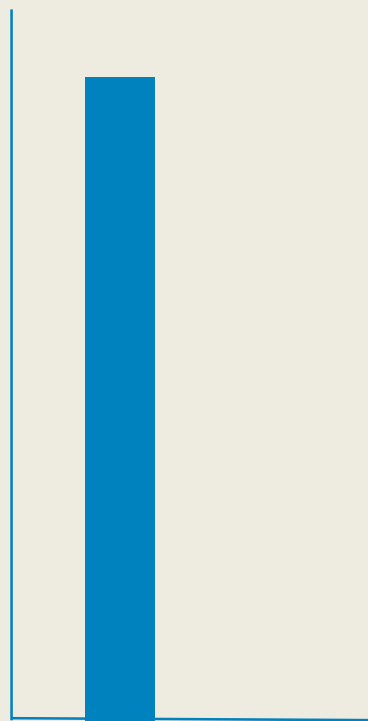
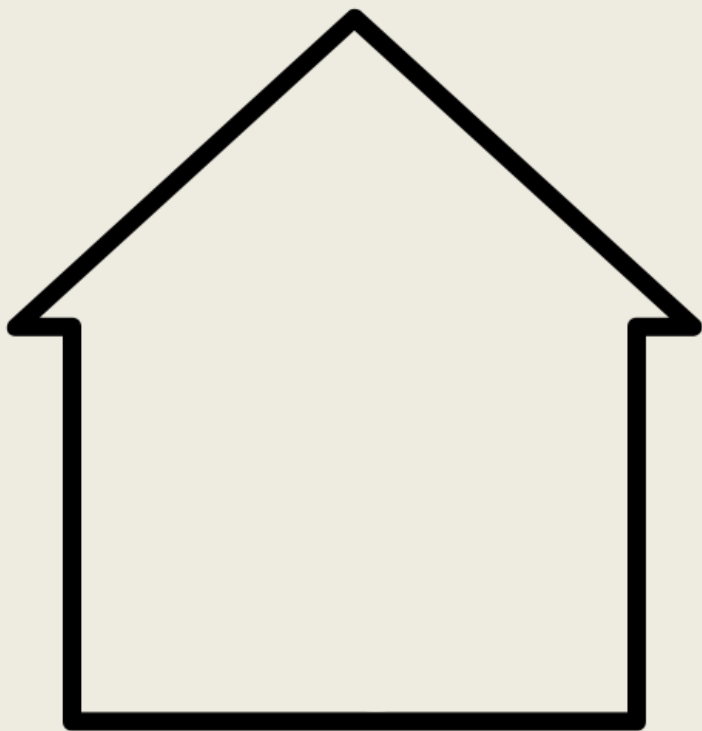
Vi skal leve lenge med det vi bygger i dag

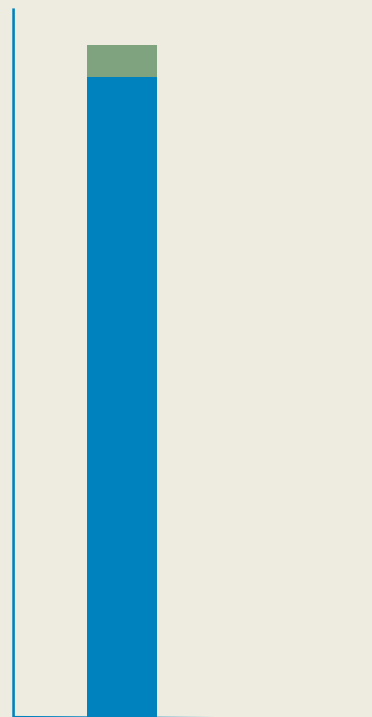
Gevinstanalyse av 10 grønne anskaffelser: Liten merkostnad kan utløse stor effekt!

Renovasjonstjenester i Sarpsborg		Avfallsdunker i Ålesundregionen	
Skoleskyssen på Romerike		Anleggsdiesel Lambertseter	
Varebiler i Sarpsborg		Ullerntunet helsehus	
Busser indre by Oslo		Heimdal videregående skole	
Postens kjøretøysanskaffelser		Kistefosdammen barnehage	

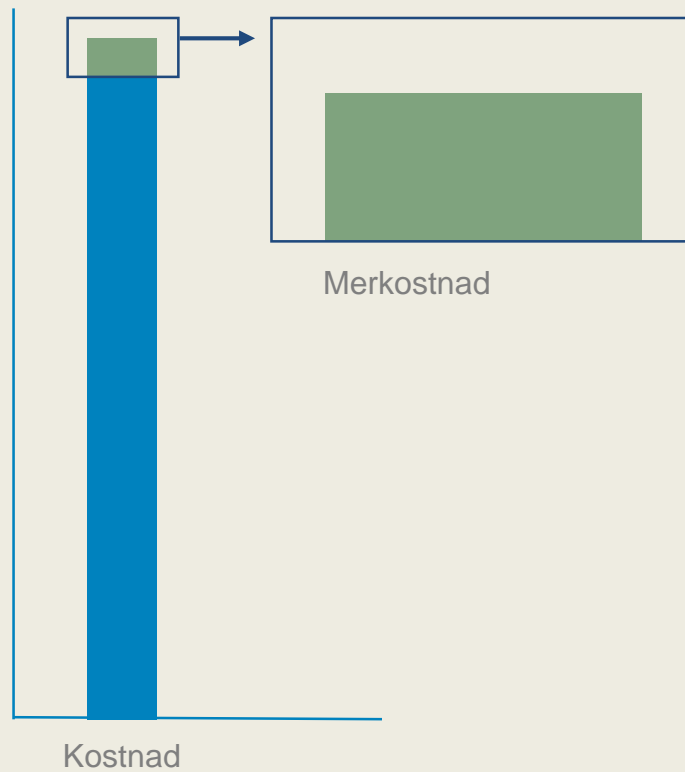

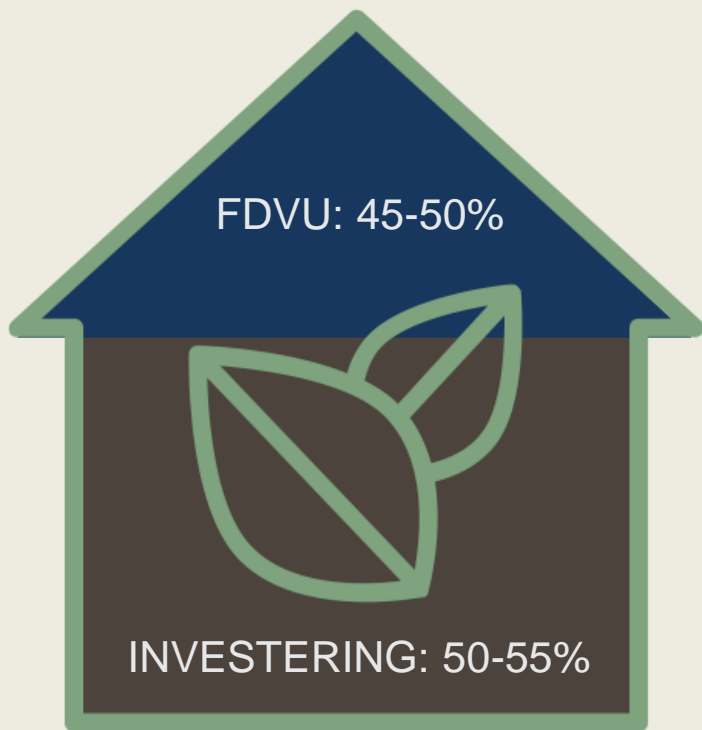
Kostnad

Kostnad

- Forvaltningskostnader
  - Drifts- og vedlikeholdskostnader
  - Utskiftnings- og utviklingskostnader
  - Forsyningskostnader
  - Renholdskostnader
-
- Anskaffelses- og restkostnader (tomt, nybygg, ombygging, restkostnad)
  - Verdier og inntekter (tomteverdi, restverdi, salgsverdi)

Flesberg kommune:

Skole med idrettsanlegg
og svømmehall

*Skole for 420 elever på 1.-10.
trinn, bygges i massivtre.*

Økonomi

Investeringsramme:	261 millioner kroner inkl. mva.
Grønt lån:	185 millioner kroner
Renterabatt:	2,38 millioner kroner
Klimasats-støtte:	8,25 millioner kroner
Enova-støtte:	3,2 millioner kroner

BEREGNET
MILJØEFFEKT

Årlig unngått energibruk:
194 161 kWh

Årlig lokalproduisert
energi:
73 466 kWh

Utslippsreduksjon fra
materialer:
47 %

Alta omsorgssenter

Horten VGS

Hoppert skole, Moss

Ytre Enebakk skole

Kistefosdammen BHG

13 919
tonn CO₂e
reduisert¹
årlig

26 884
tonn CO₂e
unngått² årlig

Klimagassutslipp
unngått + redusert
40 803
tonn CO₂e årlig

65

GWh fornybar energi
produisert årlig

ESTIMERT KLIMA- OG MILJØEFFEKT AV KOMMUNALBANKENS GRØNNE LÅN

10 030

innbyggere sikret mot ras, flom
og andre konsekvenser
av klimaendringer⁴

57 737
tonn ny kapasitet til
bærekraftig avfallshåndtering

28

GWh energi redusert +
unngått i bygg årlig³

ENØK-tiltak
gjennomført i
341 118
m² eksisterende bygg

114 207
m² nye
grønne bygg

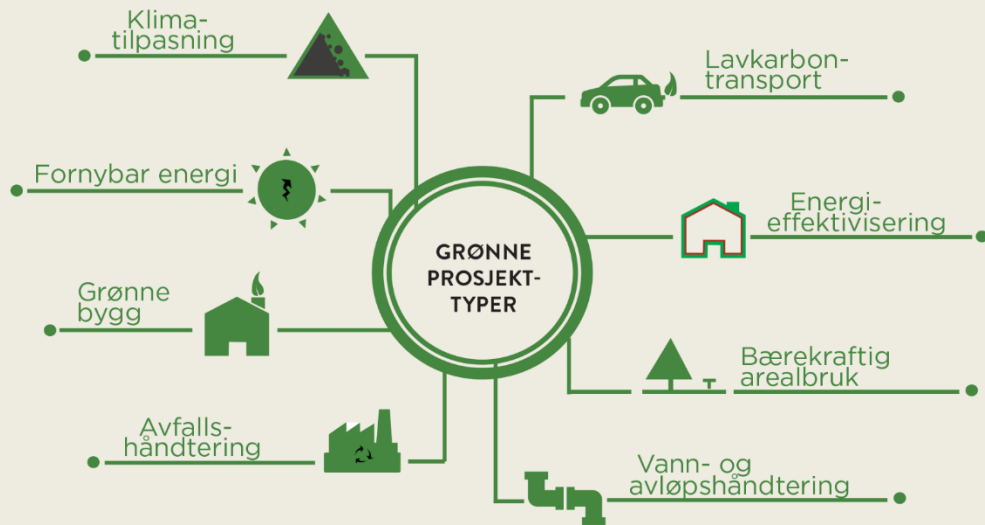
Grønne lån til grønne bygg

Et bygg må tilfredsstillere minst **ett av følgende kriterier** for å kunne finansieres med grønt lån:

- 20 prosent lavere energibruk enn energiramme for gjeldende bygningskategori i TEK17
- Lavutslippsmaterialer som tre eller lavkarbonbetong i de største bestanddelene i konstruksjonen (bæresystem, yttervegger, dekker)
- Tilfredsstiller en ambisiøs bransjenorm/sertifisering: BREEAM-NOR Excellent eller Outstanding, plusshus, nær-nullutslippshus el.l.

GRØNNE LÅN GIS TIL PROSJEKTER INNENFOR ...

... hvor det er en tydelig klima- eller miljøambisjon med investeringen!

VEIKART FOR GRØNN KONKURRANSEKRAFT I FINANSNÆRINGEN

 Finans Norge

ANBEFALINGER

TVERRGÅENDE

- #7 Medvirke til innovasjonen og omstillingen i andre næringer
- #6 Anvende digitaliseringskompetanse til å skalere markedet for klimasmarte løsninger
- #5 Målrette og forsterke samspillet mellom finansnæring og offentlige virkemidler

- #4 Inkludere klimarisiko i Finanstilsynets oppdrag
- #3 Styrke klimakompetanse og -kapasitet i finansnæringen

- #2 Tilpasse klimarapportering til anbefalingene fra Financial Stability Board (TCFD)
- #1 Ta i bruk et felles begrepsrammeverk for bærekraftig finans

ØKT
INNOVASJONS-
TAKT OG GRØNT
NÆRINGS-
LIV

BESLUTNINGER
BASERT PÅ
KUNNSKAP
OM KLIMARISIKO
OG -MULIGHETER

ÅPENHET
OG TILGANG
PÅ DATA OG
INFORMASJON

BRANSJESPE-SIFIKKE

Bank

Gjøre obligasjonsmarkedet «grønnere»

Inkludere klima som del av kredittprosessen

Stille krav til klima i lån til bolig og næringsbygg

Måle karbonrelatert kreditteksponering

Skadeforsikring

Utvikle produkter som stimulerer til klimasmart adferd, delingsøkonomi og sirkulære løsninger

Øke innsatsen for skadeforebygging

Utarbeide klimakrav for gjenoppbygging etter naturskader

Utveksle skade- og klimadata med kommuner og myndigheter

Investeringer, pensjon og kapitalforvaltning

Stressteste porteføljen mot nullt slipp i 2050 og redusere eksponering mot klimarisiko

Integrere klimarisiko i mandater, strategier, analyser og investeringsbeslutninger

Sette mål for allokert kapital til fremtidsrettede næringer og selskaper

Måle klimagassutslipp fra porteføljen og sette klare mål for reduksjon

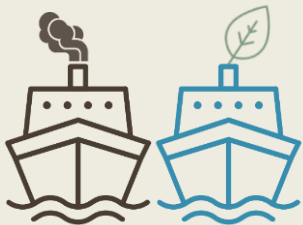

Fysisk risiko: flom, skred, ras, havnivåstigning ...

Ansvarsrisiko: ansvar for tilpasning, regress fra forsikringsselskapene

Overgangsrisiko: «stranded assets» pga. nye krav og teknologier

CICERO
Senter for klimaforskning

OM OSS KLIMA PROSJEKTER ANSATTE PUBLIKASJONER SØK

KLIMAFINANS KLIMAPOLITIKK KLIMASYSTEMET KONSEKVENSER LOKALE LØSNINGER GLOBALE UTSLIPP

KOMMUNALBANKEN, CICERO OG NORSK KLIMASTIFTELSE GÅR SAMMEN OM Å ARBEIDE FRAM OG SPRE KUNNSKAP OM KOMMUNENES KLIMARISIKO. FRÅ VENSTRE: KRISTINE FALKGÅRD (ADM. DIR. I KOMMUNALBANKEN), KRISTIN HALVØRSEN (DIREKTØR I CICERO SENTER FOR KLIMAFORSKNING) OG ANNE JØRTVEIT (INVESTLEGER I NORSK KLIMASTIFTELSE). FOTO: ANDERS BJARTNES

Samarbeider om klimarisiko og kommunene

KLIMA - Et magasin om klimaforskning fra CICERO

AV: REDAKSJONEN
Publisert 28.08.2018

Key scientists

Tags
klimafinans kommuner

Kommunalbanken, CICERO og Norsk klimastiftelse går sammen om å arbeide frem og spre kunnskap om kommunenes klimarisiko.

TAKK FOR MEG!

Torunn Brånå
Rådgiver, miljø og
bærekraft

tob@kbn.org
@torunnbrana

KOMMUNALBANKEN AS